

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Bezpečí a kvalita ve zdravotnictví v mezinárodním a národním kontextu

Konference SAK, Hotel Pyramida 2019

MUDr. Alena Šteflová, Ph.D., MPH
náměstkyně ministra

Kvalita péče a bezpečí pacienta z pohledu WHO

Bezpečnost pacientů je definována jako absence poškození nebo možnosti poškození pacienta v souvislosti se zdravotní péčí.

Presentována řada studií dokládajících alarmující čísla poškozování pacientů ve zdravotnických zařízeních v rozmezí 3 – 16 %

Ve vyspělých zemích dojde k újmě jednoho z deseti pacientů

V rozvojových zemích je riziko mnohonásobně vyšší. V případě infekcí získaných ve ZZ se uvádí dokonce 20x.

Nežádoucí události

zvyšují náklady na zdravotní péči

prodlužují hospitalizaci

zvyšují úmrtnost

Nekvalitní péče je nehumánní a zároveň neekonomická

WHO – Světová aliance pro bezpečí pacienta

57. Světové zdravotnické shromáždění (WHA) v roce 2004 odsouhlasilo ustavení World Alliance for Patient Safety – mezinárodní iniciativa pro zlepšení bezpečí pacienta a platforma pro široké spektrum odborných oblastí „Patient Safety“

Vyhlašování Globálních výzev bezpečí pacienta (Global Patient Safety Challenge): zahrnují významná rizika, se kterým se setkávají pacienti všech členských států WHO

Vydávání doporučených postupů a materiálů k podpoře členských zemí
- **The Patient Safety Solutions** - základní program aliance – zveřejňování dobrých praxí vedoucích k redukci nežádoucích událostí - edice doporučených postupů-vydáno více než 30 postupů

World Alliance for Patient Safety

Activity Patient Safety Alliance Alliance

1st Global challenge - *Clean Care is Safer Care, 2005*

SAVE LIVES: Clean Your Hands

5 May 2009–2020 -využívání optimálních postupů v hygieně rukou v místě poskytování péče ve zdravotnických zařízeních na celém světě – registrace na stránkách WHO

2nd Global challenge

Safe Surgery Saves Lives, 2008

3rd Global challenge v r. 2010

Antimicrobial Resistance – téma i Světového dne zdraví v roce 2011

4th Challenge: Medication Without Harm (2017)

- Ministerské summitu o bezpečí pacientů (Bonn, Tokio, Saúdská Arábie)
- Ustavena Global Patient Safety Network a Patients for Patients Safety network
- Vzdělávací publikace Multi-professional Patient Safety

Mezinárodní kontext

- Rezoluce WHO přijatá na WHA 2019 72.6 - **Globální akce pro bezpečnost pacientů**
- shrnuje aktuální globální stav poskytované ZP pacientům ve vztahu k jejich bezpečí a kvalitě péče, přičemž reflektuje úroveň jednotlivých států, kde je tato péče poskytována.
  - ✓ Poukazuje na závažný dopad tzv. „unsafe care“, který je pozorován především v oblasti ukazatelů lůžkové ZP, např. zvyšujícím se počtu nežádoucích událostí, zvýšeném počtu úmrtí pacientů, snižujícím se DALYs (*Disability Adjusted Life Years*), ale též v ekonomických ukazatelích, protože finanční náklady řešení dopadů „unsafe care“ prokazatelně převyšují náklady na „safe care“.
  - ✓ Neopomíjí nutnost poskytování bezpečné primární a ambulantní péče a **zdůrazňuje též potřebu angažovanosti pacientů a jejich zdravotní gramotnost.**

Voda, sanitace a hygiena ve ZZ – rezoluce WHA 2019 72.7 (WASH) – dopady činnosti ZZ a zdravotnických systémů na životní prostředí

Mezinárodní kontext

17. září Světový den bezpečí pacientů

- Ustanoven WHO v květnu 2019
- Cílem je zvýšit globální povědomí o bezpečí pacientů s tématem „Bezpečí pacientů: globální zdravotní priorita“.

Náplň SDBP vychází z:

- Tokijské deklarace o bezpečí pacientů (z dubna 2018)
- Jeddah Declaration on Patient Safety - 2019
- **WHO podpoří členské státy formou technické pomoci a to:**
  - normativní pokyny
  - sdílení dobré praxe
  - zajištění tzv. „global learning platform“

Globální akce pro bezpečnost pacientů - výsledný dokument bude předložen na WHA v r. 2021

Mezinárodní kontext

EU 2009: **Doporučení Rady EU o bezpečí pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených s poskytováním zdravotní péče (2009/C 151/01)**

Dle EU je třeba bezpečí pacientů rozvíjet a to na všech úrovních (vč. sociální péče).

EU považuje za důležité využívat primárně nesankčních opatření a vytvořit kulturu, v níž je možné poučit se z chyb, např. pokud jde o hlášení nežádoucích událostí.

Národní kontext

ČR již dlouhodobě podporuje principy a opatření v oblasti bezpečí pacientů a to v souladu s aktivitami:

- EU: Doporučení Rady EU o bezpečí pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených s poskytováním zdravotní péče (2009/C 151/01)
- OECD doporučení
- ISQua
- WHO rezoluce bezpečí pacientů, Zdraví 2020 (Akční plán č. 9), Aliance pro bezpečí pacientů (vydáním resortních bezpečnostních cílů, některé z nich jsou prezentovány v rámci MZ výstavy „Mluvme o bezpečí pacientů“)
- **cíl č.5 Zavedení optimálních postupů hygieny rukou při poskytování zdravotní péče**

Uveřejněno na: www.mzcr.cz – portál kvality a bezpečí MZ

Poslednímu požadavku WHO rezoluce ČR vyhověla v roce 2018 kdy se oficiálně přihlásila ke Světovému dni bezpečí pacientů.

Světový den bezpečí pacientů má sloužit k propojení všech aktérů ve zdravotnictví sdílení zkušeností a k informování veřejnosti.

Postup pro dezinfekci rukou

HYGIENY RUKOU DOSAHNĚTE DEZINFEKCI PŘI VIDITELNÉM ZNEČISTĚNÍ
SI RUKY MYJTE.

6 Doba trvání celé procedury: 20–30 vteřin

Další kroky a opatření

- MZ 2016: vydán **Certifikování kurz v oboru bezpečnost pacientů v zařízeních poskytující ZP**, který vychází z WHO vzdělávací publikaci Multi-professional Patient Safety
- Na MZ byla vytvořena **Pacientská rada ministra zdravotnictví**, která funguje jako zprostředkovatel hlasu pacientů např. v připomínkových řízeních (legislativní i nelegislativní materiály). Radu zajišťuje Oddělení podpory práv pacientů, které vyvíjí další aktivity s cílem zastoupení pacientů na systémové úrovni a jejich podílení se na rozhodování ve zdravotnictví.

Další kroky a opatření

Samozřejmostí pro MZČR je:

- ✓ **Vytváření strategií a národních akčních plánů** (Zdraví 2020), které řeší zajištění bezpečí pacientů a kvalitu zdravotní péče, rozvoj zdravotní gramotnosti, elektronizaci ve zdravotnictví, celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků a další.
- ✓ Jako příklad nástroje pro zvyšování zdravotní gramotnosti občanů (především z hlediska posílení jejich odpovědnosti za své zdraví) vydává MZČR pravidelně publikaci **Rádce pacienta** – příručku při zlepšení bezpečí pacienta. Publikace je dostupná na web MZ v elektronické podobě na webových stránkách MZČR několika jazykových mutacích. Aktuálně je připravována reedice publikace z roku 2016.
- ✓ Participace v mezinárodních programech Health Promoting Hospitals & Health Services a The Global Network for Tobacco Free Healthcare Services

Další kroky a opatření

- Oblast nežádoucích událostí je v ČR jednou z dominantních priorit. Byl vytvořen **Národní portál Systém hlášení nežádoucích událostí** (<http://shnu.uzis.cz/>), který je spravován ÚZIS. Systém hlášení nežádoucích událostí je od roku 2018 zařazen do programu statistického zjišťování ČR. Hlášení nežádoucích událostí je v ČR ukotveno legislativně a je povinné pro všechny poskytovatele lůžkové péče.
- Od 1. 6. 2019 MZ v rámci Operačního programu Zaměstnanost realizuje tříletý inovativní projekt **„Efektivizace systému nemocniční péče v ČR prostřednictvím dobrovolnické činnosti“**. Cílem je nastavit podmínky pro ukotvení a profesionální řízení dobrovolnictví v lůžkových zdravotnických a tím **přispět ke zvýšení kvality a bezpečí péče i spokojenosti pacientů**. Zapojení dobrovolnické laické pomoci do systému zdravotní péče je v zahraničí běžné a v řadě zemí má tato činnost vysokou prestiž.

Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice 2030 „Strategický rámec Zdraví 2030“

- Strategický rámec Zdraví 2030 je koncepčním zastřešujícím materiálem s meziresortním přesahem, který udává směr rozvoje péče o zdraví občanů České republiky v příštím desetiletí.
- Strategický rámec je základním dokumentem programového období Evropských strukturálních a investičních fondů 2021-2027 - tzv. enabling conditions
- Tvorba strategického rámce respektuje Metodiku přípravy veřejných strategií (MMR)
- Oblast zdravotní péče je nedílnou součástí základních strategických vládních dokumentů: Příprava Strategického rámce tak plynule navazuje na Strategický rámec ČR 2030 přijatý vládou ČR 19.4.2017 (č. 292), která určila základní zastřešující cíl pro oblast zdravotnictví:

„Zdraví všech skupin obyvatel se zlepšuje“.

Programové priority ESIF navržené Ministerstvem zdravotnictví pro období 2021 - 2027

Programové priority ESIF pro období 2021 - 2027	Možné související investiční a neinvestiční priority
Reforma primární péče	Urgentní příjmy a jejich návaznost na další segmenty akutní péče (Traumacentra apod.) Sdružené praxe
Integrace zdravotní a sociální péče (pokračování v reformě psychiatrické péče, péče o stárnoucí a hendikepované)	Deinstitucionalizace a destigmatizace v péči o duševní zdraví Zajištění a infrastruktura zdravotně sociální péče
Personální stabilizace resortu zdravotnictví	Posílení systémových a vzdělávacích nástrojů pro udržitelný rozvoj zdravotní péče
Věda a výzkum	Inovativní preventivní, prediktivní, diagnostické a terapeutické postupy; Translační medicína; kontinuální zvyšování kvality péče
Prevence a zvyšování zdravotní gramotnosti, zvyšování motivace občanů k vlastnímu zdraví	Podpora center prevence, realizace programů zvyšujících zdravotní gramotnost
Digitalizace zdravotnictví	Využití nástrojů digitálního zdravotnictví pro zvýšení efektivity systému zdravotnictví a komunikace s veřejností Telemedicína
Optimalizace a udržitelnost systému úhrad ve zdravotnictví	

Vytvoření portálu ke zvýšení zdravotní gramotnosti

V současné době existuje velké množství zdrojů, které na veřejných sítích poskytují informace o významných aspektech ovlivňujících zdravotní stav, životní styl i kvalitu života – zdroje mají různorodou úroveň prezentace, důvěryhodnosti, přiměřeného odborného obsahu a aktuálnosti.

Přehledný a důvěryhodný veřejný zdroj informací chybí

Národní zdravotnický informační portál – práce zahájeny v r. 2018 diskuse nad jeho organizační a odbornou strukturou (ČLS JEP, SZÚ a další instituce odbornými garanty validních informací).

Cílem je v dlouhodobém horizontu zajistit kvalitní a standardní informaci pro veřejnost i zdravotníky.

nzip.cz

Národní zdravotnický informační portál

Východiska

NZIP vychází z Národní strategie elektronického zdravotnictví – přijata 2016

Pro pilotní fázi NZIP vyčleněny prostředky MZ ČR

Bude prezentovat výhradně řádně ověřené a garantované informace založené na důkazech, které jsou autorizovány předními odborníky české medicíny.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

D Ě K U J I   Z A   P O Z O R N O S T